

Miswak

Category: Kitapcy, Medisina, Sözler
написано kitapcy | 22 января, 2025
Miswak

MISWAK

Miswak araki diýen agajyndan alynýar. Ol bir garyş ýaly kesilip, agyz boşlygyny, ýagny dişleri we dili arassalamak üçin ulanylýar. Miswak ulanmaklyga Yslam dininde uly üns berilýär. Sebäbi owaly bilen ol ähli pygamberleriň sünneti, galybersede ol dişleri arassalaýy, dişleriň etlerini berkidiji, diliň üstünde emele gelýän hapa gatlaklary-da arassalaýar. Hätzirki wagtda-da dürli ylmy barlaglaryň üsti bilen miswagyň ynsan saglygy üçin örän uly peýdasynyň barlygy göz ýetirildi. Diş miswak bilen ýuwulandan soňam tas iki günüň dowamynda agyz boşlugyndaky bakteriyalary, mikroblary gyryp durýar. Şonuň üçin hem häzirki zaman diş ýuwujy pastalaryň käbirleri öz düzümünde miswakdan alynan maddalary saklaýarlar. Miswak ulanmak barada aýdylan, ýazylan zatlar köp. Şu ýerde okujylarymyzy miswak barada aýdylan, ýazylan zatlara ünsi çekýäris.

Hadys şerifleriň, sahabalaryň hem-de alymlaryň aýtmaklaryna görä

MISWAK ulanmaklygyň wajypligy

Miswagyň uly ähmiýeti barada

Abdylla ibn Jaraad (r.a.) Allanyň resulynyň (s.a.w) sözlerini habar berdi: «Miswak ulanmak zerurlygy – ynsan üçin tebigy zatdyr.» (Al Fahhul Kabiir).

Pygamberleriň (a.s.) sünneti

Ebu Aýýub (r.a.) Allanyň resulyndan (s.a.w) aýdanyny habar berdi: «Şu dört sany zat Pygamberleriň (a.s.) sünnetidir:

sadalyk, huşba (atyr) ulanmak, miswak ulanmak, şeýle hem nikalaşmak».

Bellik:käbir ýerlerde sadalyga derek sünnete ýatyrylmak hem getirilýär.

Miswak ulanmaklygyň uly artykmaçlyklary bilen birlikde, miswak ulanmaklygyň özi diňe bir pygamberiň sünneti bolman, eýsem ähli pygamberleriň sünnetidir. Beýik Allanyň pygamberleriniň ulanan miswagyny ulanmaýan adamlaryň nämeler ýitirýändigini pikirlenip görüberiň.

Allýama ibn Ysmaýyl rahmetullah aýtdy: «Men şeýle ynsanlara haýran galýan, ýagny, miswagyň şeýle uly sogabynyň we peýdasynyň barlygyna garamazdan, ony ulanmaklyga ähmiýet bermeýärler, şeýlelik bilen özlerine berilýän uly sogaplary terk edip, özlerini zyýana hem-de mahrumçylyga sezewar edýärler.»

Miswak – Allahyň söýyän ammallaryndandyr

Abdylла ibn Omar (r.a.) Allanyň resulynyň (s.a.w.) şeýle sözlerini habar berýär: «Özüňiz üçin miswak ulanmaklygy wajyp ediň, sebäbi ony ulanmakda diňe bir agzyň arassalygy bolman, eýsem Beýik Allanyň razylygyda bardyr.» (Şerh Tirmizi).

Hezreti Aýsa (r.a.) enemiz Resulalladan (s.a.w) şeýler sözleri habar berýär: «Miswagy ulanmaklyk agyz arassalygyna hem-de Allanyň razylygyna getirýär». (Buhari).

Hezreti Alidan (r.a.) habar berilýär: «Miswagy ulanmaklygy özüňiz üçin wajyp ediniň we hemise oňa amal ediň, sebäbi ol Allahyň razylygyna elter. Ýene-de, has hem miswak ulanyp soňundan okalan namaza beriljek sogap 99-dan 400 çenli artar.»

Jebraýyl (a.s.) perişdäniň maslahaty

Miswagyň tasdan parz bolmagy

Abu Umaamah (r.a.) Allanyň resulynandan (s.a.w) habar berýär:

«Miswagy ulanyň, sebäbi ol agzy arassalaýar hem-de sizden Allanyň razy bolmagyny berýär. Jebraýyl (a.s.) perişde maňa miswak ulanmaklygy şeýle köp masalahat bererdi welin, miswak ummatym üçin parz bolar diýip pikir etdim. Özüm bolsa miswagy şeýle köp ulanýaryn welin öz dişlerim üçin gorkýaryn.» (Ibn Majdah).

Abu Hureýra (r.a.) Resulalladan (s.a.w.) şeýle habar berýär: «Men ummatyma kyn boljaklygyndan gorkmadygymda, miswagy her täret alynanda ulanmaklygy buýrardym.» (Buhari).

Abu Hureýra (r.a.) Resulalladan (s.a.w.) şeýle habar berýär: «Men ummatyma kyn boljaklygyndan gorkmadygymda, her namazyň öňünde miswak ulanmaklygy buýrardym.» (Tirmizi).

Hezreti Ummi Salma (r.a.) Allanyň resulyndan (s.a.w.) şeýle habar berýär: «Jebraýyl ýygy-ýygydan miswak ulanmaklygy maslahat bererdi welin, öz dişlerim üçin gorkardym.» (Tabarany).

Pygamberimiz Muhammediň (s.a.w.) miswak barada Alla tarapyndan iberiljek aýata garaşmagy

Abdylla ibn Abbas (r.a.) Resulalladan (s.a.w.) şeýle rowaýaty habar berýär: «Maňa ýygy-ýygydan miswak ulanmaklyk buýrulýardy welin, men miswak barada Alladan aýat iberiler öýdüp pikir etdim.» (Musnad Abi Ýalaa).

(Bu rowaýatdan miswak ulanmaklygyň uly ähmiýetiniň bardygyny görýärис. Allanyň rahmeti bilen miswak farz bolmady, ýöne berk sünnete eýe boldy. Ýagny ony ulanmakda uly peýdalar we sogaplar bar. Olaryň biri-de miswak ulanmaklygyň bereketi bilen ynsan ölüm pursatynda kelemesini aýtmaklyk mümkünçiligini alar.)

Miswak hem-de pygamberimiz Muhammediň (s.a.w.) düýşi

Ibn Omar (r.a.) Allahyň resuly Muhammetden (s.a.w.) şeýle rowaýat edýär: «Men düýşümde özümi, dişlerimi miswak bilen

arassalaýan ýagdaýda gördüm. Soňra meniň ýanyma iki sany adam geldi, biri ýaşulydy, beýlekesi bolsa ýaşdy. Haçanda ýaş adama miswagy berenimde, maňa ony ýaşuly adama bermeklik buýruldy. Şonuň üçin hem miswagy ýaşuly adama berdim.» (Mişkaat).

Miswak Ybraýym (a.s.) pygamberiň ýasaýşynda

Ibn Abbas (r.a.) Mukaddes Kuranyň Al-Bakara surasynda, Rebbimiziň Ybraýymyň (a.s.) ýerine ýetiren aýratyn buýruklar bilen synag ýedilmegi baradaky aýatyna eden tefsirine düşündiriş berýär.

«Ybraýym (a.s.) pygambere täret barada synag berilende, bäsisi kellä we ýüze, ýene-de bäsisi bedene degişlidi. Kellä we ýüze degişli bolan baş zat: murtlary deňlemek, agyz çaykamak, burnyň içini suw bilen ýuwmak, miswak ulanmak hem-de saçlaryny timarlamak. Bedene degişli bolan baş zat: dyrnaklary aýırmak, sünnete ýatyrmak, goltuk we göbek asty tüýleri aýırmak hem-de istinja almak.» (Tefsir ibn Kasir).

Ukydan turup miswak ulanmak

Hezreti Aýşanyň (r.a.) habar berişine görä, Pygamberimiz Muhammed (s.a.w.) gije ýa-da gündiz ukydan turanda-da miswak ulanypdyr we täret alypdyr.

Gijedäki miswak

Hezreti Aýşadan (r.a.) habar berilişine görä, Resulalla (s.a.w.) üçin täret almak üçin suw we miswak hemise taýyn durardy. Haçanda gije tahajjud namazyna ukydan turanda, namazdan öň miswak ulanardy. (Abu Daud).

Huzeýfadan (r.a.) habar berilişine görä, Resulalla (s.a.w.) gije ukydan turup agzyny miswak bilen päklärdi. (As-siaah).

Hezreti Aýşadan (r.a.) habar berilişine görä, Resulla (s.a.w.) üçin köplenç 3 sany gap taýyn durardy: birinde täret üçin suw, ýene birinde miswak, beýlekisinde bolsa içmek üçin suw durardy.

(Miswagyň suw bilen bir ýerde durmagynyň fakty, ýene-de bir gezek miswagy ulanmagyň wajypdygyny subut edýär.)

Öye gireniňde miswagy ulanmak

Şuraýr ibn Haani hezreti Aýşa (r.a.) sorapdyr, «Muhammet (s.a.w.) pygambar öýüne gelende nämeden başlardy (öye girende)?». Aýşa (r.a.) enemiz «Miswak ulanmakdan başlardy» – diýip jogap beripdir. (Mişkaat).

Käbir ulamalar bu hadysa düşündiriş berenlerinde şeýle diýipdirler: «Biz öye girjek bolanymyza salam (Es-salamu aleýkum wa rahmatullahi we barakätuh) berip girmeli. Bu salamda Allahyň ady bar. Allanyň ady bolsa arassa agyz bilen aýdylmaly». Şeýle-de öye geleniňde, öz söýgüni hem-de mähriňi bildirmek üçin öz aýalyň öpmeli. Bu ýagdaýda-da agyzyň arassa bolmagy, zenanaňyz üçin ýakymly bolar.

Kuran okamakdan owwal miswak ulanmak.

Ali (r.a.) aýdypdyr: «Hakykatdanda, siziň agyzlaryňz – Kurana ýöllardyr. Şonuň üçin hem agyzlaryňzy miswak bilen päkläň.» (ibn Majah).

Fikh boýunça ulamalar aýdypdyrlar, Kuran okamakdan owwal miswak ulanmaklyk mustahabdyr.

Ýene-de Ali (r.a.) aýdypdyr: «Biz miswak ulanmak boýunça görkezme alypdyk. Haçanda ynsan namaz okap başlanda (namaza duranda), bir perişde peýda bolýar, ol ynsanyň ýanynda durýar hem-de (namazda okalýan) Kurany üns bilen diňleýär. Kem-kemden perişde adamyň tas agzynyň ýanyна çenli gelýänçä golaýlaşýar. Adamyň namazda okaýan Kurany, perişdä ýetýär (ýagny içine girýär).» (As-sunnatul-Kubra).

Duşuşykdan ýa-da ýygynakdan öň miswak ulanmak

Ibn Tamami ibn Abbas öz kakasyndan şeýle rowaýaty habar berýär, Resulalla (s.a.w.) aýdypdyr «Haçanda meniň ýanyma geleniňde, seniň dişleriň reňki nähili? Miswak ulanmak

gerek.»(Tabarani, Al-Mujamul-Kabir).

Juma günündäki miswagyň hukugy

Hezreti Ibn Sabeýek (r.a.) Resulalladan (s.a.w.) rowaýat edýär: «Eý musulmanlar! Allatagala bu günü (juma gününü) musulmanlar üçin baýram etdi, şonuň üçin gusul çykyň hem-de huşba (atyr) ulanyň. Şeýle-de özüňiz üçin miswak ulanmaklygy wajyp ediň.» (Muatta Imam Muhammed).

Abu Hureýra (r.a.) Resulallanyň aýdan sözlerini bize habar berýär: «Eger-de ynsan, juma günü gusul çykyp, miswak ulanyp, (bar bolsa) huşba çalynyp, özüniň iň gowy (sünnete laýyk) eşigini geýip, soňra hem metjide gitse. Metjide girende-de, beýleki musulmanlara närahatlyk döretmese, öňden gowy ýer tapjak bolup olary iteklesdirmese, gaýtam sypaýylyk bilen islendik boş ýeri eýelese. Soňra-de hutba aýdylanda ümsümligi bozmasa hem-de namazyny üns bilen okasa. Onda bu aýdylanlaryň hemmesi, öňki jumgadan şu jumga çenli eden günäleriniň Alla tarapyndan geçilmegine sebäp bolýar.» (Şerh Maniýýul Aser).

Syýahat edilende miswak

Aýşa (r.a.) enemizden habar berişine görä, Resulalla (s.a.w.) haçanda ýola-syýahata çykanda, öz ýanyňa elmydama miswak we darak alar eken. (As-Siaýah).

Miswagy elmydama ýanyňda saklamak

Jabir ibn Abdullah (r.a.) habar berýär, Resulalla (s.a.w.) köplenç miswagyny gulagynyň arkasynda sakalar eken. (As-Sunnatul-Kubra).

Abu Hureýra-da aýdypdyr, Resulallanyň (s.a.w.) sahabalary ýöränlerinde hem miswagy gulaklarynyň arkasynda saklapdyrlar.

Abu Selma aýdypdyr, Zeidi (r.a.) miswagy gulagynyň arkasynda saklap metjitde oturanyny gördim. Hem-de Zeit namaza gitmäkä miswak ulanardy. (Ebu Daud).

Aýşa (r.a.) enemizden şeýle hadis bar: «Miswak ulanyp okalan namaz, ony ulanman okalan namazdan 70 ýesse gowydyr.» (As-Sunnatul-Kubra).

Ýene-de Aýşa (r.a.) enemiz Resulalladan (r.a.) habar berýär: «Miswak ulanyp okalan 2 rekat namaz, meniň üçin miswak ulanylman okalan 70 rekat namazdan has gymmatlydyr we söýgülüdir.» (As-Sunnatul-Kubra).

Dili miswak bilen arassalamak mümkünçiligi

Hezreti Abu Burdäh öz kakasyndan eşidenini habar berýär: «Bir gün maslahat almak üçin Resulallanyň (s.a.w.) ýanyна geldik. Şonda men ony miswagyň kömegi bilen dilini arassalaýanyny gördüm.» (As-siaýah).

Başga bir rowáyatda şeýle habar berilýär: «Men Muhammet (s.a.w.) pygambariň miswak ulanýan wagtynda onuň öýüne girdim. Ol miswagy dilinde saklap, «Äah» diýen ýaly ses çykarýardy». (As-siaýah).

Miswak – zynadan gorag

Faýzul-Kadirden rowáyat edilişine görä: «Eşikleriňizi päkläň, miswak ulanyň hem-de öz daşky görnüşiňize esewan ediň. Beni Israýlyň erkekleri şu zatlary amal etmedikleri üçin zenanalary olara biwepalyk etdiler.»

Ölüm pursatlaryndaky miswak

Käbir ulamalardan habar berilişine görä, miswagyň ýene-de bir bereketi, miswagy köp ulanan ynsana ölüm halatynda, Alla tarapyndan «Lä ilähe illä Llah» kelemesini aýtmak mümkünçiligi berilýär.

Şeýle hem Aýşa (r.a.) enemizden habar berilişine görä, Resulalla (s.a.w.) ölüm pursatynda-da miswak ulanypdyr.

Resuly (s.a.w.) ekremiň sahabalarynyň (r.a.) miswak barada aýdanlaryndan:

Hassan ibn Atiýäh (r.a.) aýdypdyr: «Miswak ulanmak – Imanyň ýary we wudu (täret) hem imanyň ýary». (Fazail-Miswak).

Ali (r.a.) aýdypdyr: «Miswak ulanmaklygy äsgermezçilik etmäň we ony hemiše ulanyň. Onda Allanyň razlylygy bardyr. Namazyň sogaby artýar. Miswagyň hemiše ulanylmagy, maddy bolçulygy, baýlygy getirýär hem-de kynçylyklary daşlaşdyryär. Miswak dişleri arassalaýar, etlerini berkitýär, agyzyň ysyny aýyrýar. Miswak kelle agyrylary ýeňilleşdirýär hem-de gakylyga garşı serişde bolup durýar. Miswak dişleri berkitýär, görüşi gowulandyryär. Miswak aşgazan kesellerine şifa bolýar hem-de beden saglygyny berkitýär. Miswagyň ulanylmagy dilewarlygy, akylyň we ýadyň mümkünçilikleriniň gowulanmagyna sebäp bolýar. Miswak kalblaryň pæklenmegine, haýyrly amallaryň artmagyna ýardam berýär. Perişdeler miswagy ulanýan ynsandan razy bolýarlar, hem-de onuň ýüzünden çykýan nur üçin onuň elini gysýarlar. Ol namaza barýarka Perişdeler oňa ýoldaş bolýarlar. Arşy saklaýan perişdeler bolsa, ol metjitden çykanda Alladan oňa magfyriýet dileýärler. Hatda pygamberlerde (a.s.) oňa magfyriýet dileýärler (sebäbi ol olaryň sünnetine eýerýär).»

Miswak ulanmaklyk şeýtana ýakymsyzlyk getirýär hem-de ondan daşlaşdyryär.

Miswak akylyň durlanmagyna, iýmit siňişiniň gowulanmagyna we nesiliň artmagyna ýardam edýär.

Miswak ulanmaklygyň netijesinde Allanyň izni bilen Syrat köprüsinden ýyldyrym çaltlygynda geçmeklige mümkünçilik bar.

Miswak garrylyga päsgelçilikdir (ýagny garrylykda gelýän kesellere).

Miswak ulanýana ölüm pursadynda Allah kelemäni ýatladar hem-de janyň bedenden çalt çykmaklygyna ýardam berer.

Miswak bogazy we dili arassalaýar.

Miswak ulanýana, Allanyň izni bilen, dünýewi işlerinde ýardam

alar, öлenden соň габыры гиňeler hem-de ol адам габырдақы ýалňyzlygyň azabyndan halas ediler.

Miswak ulanýan yhlasly ynsana (uly günäleri etmeýän), Jennet bilen sylaglanar, jähennemiň gappsy bolsa onuň üçin ýapyk bolar. Perişdeler aýdar: «Bu адам – Pygamberleriň (a.s.) yzyna eýerijiler. Ol düneden пák görnüşde gaýtdy.»

Ölüm perişdeleri Öwlüýalaryň ýanyна gelişleri ýaly, miswak ulanan ynsanyň ýanynada güzel görnüşde gelerler. (As-Siaäh).

Abu Hureýra (r.a.) aýtdy: «Miswak dilewarlyk mümkünçilikleri gowulandyryar.» (Fazail-Miswak).

Aýşa (r.a.) enemiz aýdypdyr: «Miswak ölümden başga ähli keselleriň dermanydyr.» (Fazail-Miswak).

<http://www.mugallym.narod.ru/makalalar/miswak.html>

Medisina